

Процюк О. В.,
професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО: УКРАЇНСЬКИЙ І СВІТОВИЙ ВИМІР

За останні три десятиліття гендерно зумовлене насильство, включаючи випадки домашнього насильства, привертає підвищену увагу з боку міжнародної спільноти, що знаходить своє відображення у міжнародному праві.

Гендерно зумовленим насильством можливо вважати: діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті.

Протягом останнього часу світовою спільнотою було здійснено велику кількість практично-значущих кроків, серед яких: ухвалення Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок в 1979 р., а також загальних рекомендацій та висновків, затверджених Комітетом з ліквідації дискримінації щодо жінок; Декларації ООН про викорінення насильства щодо жінок в 1993 р.; Міжамериканської конвенції про запобігання, покарання і викорінення насильства щодо жінок в 1994 р.; Пекінської декларації в 1995 р.; Протоколу про права жінок в Африці до Африканської хартії прав людини і народів в 2003 р.; і це лише деякі з них.

Таким чином, існує потужна міжнародно-правова база в галузі боротьби з гендерно зумовленим насильством. Рада Європи також ухвалила низку рішень і дій, спрямованих на вирішення проблеми насильства щодо жінок, в першу чергу, План дій від 1995 р., Рекомендацію Rec (2002) Комітету міністрів державам-членам Ради Європи про захист жінок від насильства від 2002 р. і, нарешті, Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, також відому як Стамбульська конвенція.

Фактично, Стамбульська конвенція є базовим документом у цій галузі, оскільки у ній поєднано світові стандарти нормотворення та правозастосування. Вона також відтворює сучасний погляд на права людини, який передбачає розуміння того, що боротьба з гендерно зумовленим насильством є обов'язком держави. Стамбульська конвенція набула чинності 1 серпня 2014 р. після її ратифікації 10 державами. Україною дана конвенція не ратифікована, однак, зміни

в законодавстві (в тому числі у КК України), зважаючи на її положення вже відбулися значні зміни.

Однак, потрібно зазначити, що аналізуючи Стамбульську конвенцію, а саме ст. 40 даного документу яка має назву “Сексуальне домагання” в котрій зазначено, що: «сторони вживають необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або наслідком якої є порушення гідності особи, зокрема шляхом створення залякувального, ворожого, принизливого або образливого середовища, підлягала кримінальній або іншій юридичній санкції», можливо зробити певні законотворчі пропозиції. А саме: враховуючи загальносвітові нормотворчі тенденції, визначення гендерно зумовленого насильства, а також зважаючи на положення Стамбульської конвенції створити норму КК України яка передбачала б встановлення кримінальної відповідальності за гендерно зумовлений наклеп [1].

Список використаних джерел

1. Гендерна чутливість судових комунікацій. URL: http://www.vru.gov.ua/content/file/3.Chernyavska-Gender_Equality_.pdf.

Роціна І. О.,

професор кафедри конституційного, адміністративного та кримінального права ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», кандидат юридичних наук, доцент

ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ЯК ДОКТРИНА УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

4.11.1950 р. у Римі 15 західноєвропейських держав підписали Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (надалі – Європейська конвенція). 17.07.1997 р. цю Європейську конвенцію, Перший протокол та протоколи № 2, 4, 7 та 11 до неї ратифікувала й Україна, а також визнала обов’язковою юрисдикцію Європейського суду з прав людини (надалі – Європейський суд) у всіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Європейської конвенції. Ратифікація Україною Європейської конвенції зумовлює перегляд окремих положень національного кримінального права, а зовнішньополітичний курс, спрямований на вступ до Європейського Союзу, визначає питання про ефективність, створених у державі, правових процедур захисту прав і свобод людини.

Європейська конвенція має 12 статей і ряд протоколів до неї, які безпосередньо стосуються кримінального права України. А саме: ст. 2 (право на життя), ст. 3 (заборона катування), ст. 4 (заборона рабства і